

stellen voor de vermindering van inkom-
sten uit de verkoop van land-
bouwproducten als gevolg van prijs-
verlagingen in de afgelopen jaren.

den, daar er een sterke vraag stond.
Men schat de door het vuur aange-
richte schade op enige miljoenen
rupiahs.

„HEB UW NAASTE LIEF”

ERICH MARIA REMARQUE OP DOORREIS IN AMSTERDAM

Binnenkort een nieuw boek

„Heb uw naaste lief”, was het ant-
woord van Erich Maria Remarque op
de vraag hoe het boek heet, dat bin-
nenkort van zijn hand in het Neder-
lands zal verschijnen.

„Het is geen nieuw boek”, voegde
hij er aan toe, „het dateert al van
1918, toen de Engelse uitgave ver-
scheen, en ook de Duitse versie is al
in de handel. De eerste hoofdstukken
zijn in 1937 geschreven. Het verhaal
handelt over refugies uit de tijd van
voor de oorlog, een onderwerp dat
mij altijd na aan het hart heeft ge-
legen”.

Uit de grote nieuwe lounge van het
Amsterdamse Amstelhotel keek de
schrijver nadenkend over het water.
„Voor de oorlog heb ik enige jaren in
Nederland gewoond. Jammer genoeg
kan ik ditmaal niet blijven. Ik zou
zelfs in het geheel niet gekomen zijn
en nu in New York hard aan mijn
volgende boek werken, als mijn 86-
jarige vader, die in Osnabrueck
woont, niet een hartaanval had ge-
kregen. Hij is intussen hersteld en ik
blijf nu maar in Europa om te wer-
ken. Hoe het nieuwe boek heet? het
is half voltooid, maar ik praat er lie-
ver nog niet over. Sommige schrij-
vers worden gestimuleerd als zij zich
kunnen uiten over iets, dat zij onder-
handen hebben. Bij mij is het juist an-
dersom.

Ik wil U wel zeggen, dat het nieuwe
boek waarschijnlijk volgend jaar uit-
komt in het Engels, Nederlands en

Duits. Ik schrijf zoals gewoonlijk in
het Duits. Met het Engels van niet-
Engelse auteurs zoals Conrad en
Koestler wil ik niet wedijveren.

Ook loop ik met plannen rond tot
het schrijven van een toneelstuk.
Maar ik moet zonder onderbreking
kunnen werken, vooral aan het eer-
ste concept, dat ik op de manier van
De Balzac zonder een enkele adem-
pauze neerschrijf, dan komt de moei-
zame taak van het herschrijven. Op
het laatst is het soms moeilijk zijn
eigen afkeer van een manuscript te
overwinnen. You don't finish a book
you abandon it” (Het schrijven van
een boek wordt niet beëindigd, het
wordt opgegeven).

Daarom moet het boek, waarover ik
zojuist sprak, zonder uitstel voltooid
worden, anders zal het nooit meer
voltooid worden. Morgen vlieg ik
naar Milaan en vandaar rijd ik naar
mijn villa in het Zwitserse kanton
Ticino, waar ik in gezelschap van
mijn New-Yorkse kater, een van de
meest vastberaden vondelingen, die
U zich kunt voorstellen, een paar
maanden met papier en schrijfmachi-
ne afgezonderd zal zijn”.

KLANKB

De vele dingen. Adlai Steven-
son, de verslagen kandidaat
voor het Amerikaanse presi-
dentschap, maakte een wereld-
reis. Hier is zijn jongste ver-

W
Wes
sion
kett
door
Wes
dach
250.
een
stuu
men

H
digd
thar
opge
polit
cont
zwa
Oost
ten

O
tera
van
enz,
een
Cul
zwe
oplo
de z
D
ech
De
mog
stro
B
bes
doel

De
Bu
de
„Z
me